

kottnál tényleg zajosabb. De ez a munkazaj! (Egyik svéd cikk szerint a csend természetellenes jelenség, s minden munkahelynek sajátos zaja van!) Természetesen a munkazajt és a helyes aktivitást meg kell különböztetnünk a rendtelenségtől; a fevelmezetlenségtől, a közös munka zavarásától. Ez fontos nevelési feladat.

7. Tekintettel kell lenni a tanulók egyéni adottságaira, képességeire. Az ismeretanyag elsajátítási üteme tanulónként különböző. Az eszközök használatának szükségessége és igénye is eltérő.

8. A szakmai szempontból is helyes nyelvhasználatra, kifejezések alkalmazására nagy gondot kell fordítani, mivel a tanulók azt sajátítják el, amit hallanak, s utólag nagyon nehéz az esetleges hibákat javítani.

9. Végül ne feledjük, hogy egy tanterv csak kedvező lehetőségeket biztosíthat korszerű szemléletű és tartalmú anyagismeret feldolgozásához. Az, hogy abból mi, mennyi és hogyan valósul meg, a megfelelő segédletek biztosításán túl, a pedagógus munkájától, annak színvonalától és intenzitásától függ.

Dr. Szendrei János

Dr. Orosz Sándor:

A HELYESÍRÁS FEJLŐDÉSE

Tankönyvkiadó, Budapest, 1974.

A helyesírás fontosságát, annak gyakorlati jelentőségét – azt hiszem –, különösebb nyomatékkal nem szükséges hangsúlyoznunk. Mindnyáján tisztában vagyunk azzal, hogy a korszerű műveltség, az anyanyelvi kultúráltság nélkülözhetetlen eleme, s minél eredményesebb elsajátítása pedig központi kérdése oktató-nevelő munkánkknak. Ezért minden olyan kiadvány, amely ezt a gyakorlati munkánkat kívánja hátkonyyabbá tenni, csak tiszteletre méltó vállalkozásnak minősülhet. Különösképpen igaz ez a megállapításunk a szóban forgó mű esetében. Több szempontból is!

Először is, mert az első olyan munka, amely arra vállalkozott, hogy országosan felmérje a tanulók helyesírásának színvonalát, a fejlődés mértékét, ütemét az egyes életkorokban és az egymásra épülő iskolatípusokban (általános iskola 5. és 8., valamint a középiskola II. és IV. osztályában), mégpedig imponáló tudományos hitelességgel és objektivitással. Másodsor: a helyesírás fejlődésének objektív országos mutatóira támaszkodva kidolgozzon egy olyan egységes értékelési rendszert, amely a realitások talaján áll. Harmadszor: az eredmények differenciált elemzésével közvetlenül is elősegítse helyesírástanításunk eredményességét. Negyedszer pedig a mérés metodikai problémáinak, körütekintő lebonyolításának, az adatok feldolgozásának világos ismertetésével példát is mutasson a tudományos igényű felmérésekhez.

Ezzel még csak főbb vonásaiban ragadtuk meg Orosz Sándor munkájának felbecsülhetetlen jelentőségét és értékét. A részletkérdésekben is sok hasznos, elgondolkodtató ismeretek birtokába juthatunk, amely helyesírástanításunkat egyrészt tudatosabbá, másrészt eredményesebbé teheti. A tudatosság megköveteli, hogy tisztában legyünk a helyesírási tevékenység legfőbb jellemzőivel. Ennek világos kifejtését is megtaláljuk a könyvben. A felmérés eredményeinek tükrében egyértelműen bebizonyosodott az is, hogy „helyesírás tanításában az eddigieknél nagyobb mértékben kell támaszkodnunk a szabályok tudatosításán alapuló gyakorlásra”. Nélkülözhetetlen értékű munkánkhoz a szerző által csoportosított helyesírási műveletek és hibatípusok ismerete is. De mennyi útbaigazítást kaphatunk gyakorlati munkánkhoz, ha tudomásul vesszük éppen az országos felmérések alapján, hogy hol és miben mutatkozik megdöbentő eredménytelenség, és milyen tényezők befolyásolják – kimutatható módon – a helyesírási eredmények alakulását! Számottevő a gyakorlati jelentősége annak is, hogy most már az országos mutatóhoz viszonyítva egységesen értékelhetjük a gondjainkra bízott tanítványaink egyéni teljesítményeit, osztályaink átlagos színvonalát. Ehhez egy leegyszerűsített, a gyakorlatban kitűnően alkalmazható eljárást is közre ad a szerző, sőt még az osztályzásokhoz is konkrét segítséget nyújt „osztályzattá alakítási” táblázataival.

Sorolhatnánk még tovább a Tankönyvkiadó által megjelentetett kiadvány értékeit, de nem tesszük. Kézbe kell vennünk a könyvet, hogy minél előbb saját gyakorlatunkká válhasson annak gazdag tartalma.

Dobcsányi Ferenc